

Opiskeluhuollon rooli oppimisen tuen uudistuksessa

9.10.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet korostavat, että ”**tarvittaessa ja pyydettyäessä** tuen tarpeen arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.”
- Laista on luettavissa vahva opettajien asiantuntemuksen korostaminen oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa.
- Tarvittaessa opiskeluhuollon toimijoita voi edelleenkin konsultoida ja pyytää mukaan monialaiseen arvioon silloin, kun se on lapsen edun mukainen ratkaisu.
- Yhteinen huomio: lakiuudistus vapauttaa opiskeluhuollon toimijoiden työpanosta muuhun yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen hyvinvointityöhön.

Perusopetus: Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi (POPS 7.4.1.)

- Tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. **Tarvittaessa ja pyydettyäessä** tuen tarpeen arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.
- Jos oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin **tarvittaessa** opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat[2].
- Oppilaan omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.
- Oppilaan huoltajalle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua tuen tarpeen arviointiin[3].
- Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se **ei ole edellytys** hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei oppilaan etu ja tuen tarve sitä edellytä.
- Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman **oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen** on oppilaan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin **on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä** tai **mahdollisia lausuntoja** oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.
 - Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia **opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista**[4] sekä perusopetuslain mukaista **sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua**. [5]

Esiopetus: Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi (Huom! Tämä on vielä käsittelemättä kuntien kanssa.)

- Lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa on selvitettävä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarve, toteutetut opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä mahdollisesti toteutetut lapsikohtaiset tukitoimet. Näiden perusteella arvioidaan, mitkä ovat lasta parhaiten tukevat tukitoimet. Arvioinnissa saa käsitellä ainoastaan tukitoimien suunnittelun ja toteuttamisen kannalta tarpeellista tietoa.
- Poissaolot tai opetuskielen oppimisen varhainen vaihe eivät voi lähtökohtaisesti olla peruste lapsikohtaiselle tuen tarpeelle. Käyttäytymisellä reagoivien lasten tukemiseksi käytetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Lasta voidaan tukea myös lapsikohtaisilla tukitoimilla, jos se on lapsen edun mukaista.
- Tuen tarpeen arvioinnista vastaa esiopetuksen opettaja. Jos esiopetusryhmässä työskentelee kaksi opettajaa, opettajat tekevät arviointia yhdessä. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa tuen tarpeen arviointiin.
- Jos lapsen tuen tarpeen arviointi edellyttää monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin **tarvittaessa** lisäksi **opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset** tai muut asiantuntijat.
- Lapsen asioissa moniammatillista ja monialaista yhteistyötä tehdään aina ensisijaisesti perheen sekä oppilas ja opiskelijahuoltolain mukaisten opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Huoltajan suostumuksella lapsen tuen tarpeen arviointiin voidaan pyytää muita asiantuntijoita sosiaali- ja terveyspalveluista.
- Monialainen yhteistyö tukee lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioimista. **Monialainen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys** tuen suunnittelulle, toteuttamiselle tai tukea koskevan päätöksen tekemiselle.
- [21.8.2025 Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tukea koskeva päätös Opetushallituksen tukimateriaaleissa.pdf](#)

2.

Opiskeluhuollon konsultointi ja osallisuus

Siirto oppilaskohtaiseen tukeen

- Jos oppilasta ollaan siirtämässä oppilaskohtaiseen tukeen **käyttäytymisen tai koulunkäynnin haasteiden vuoksi** (esim. runsaat poissaolot), **konsultoidaan aina** opiskeluhuollon kuraattoria, psykologia tai terveydenhoitajaa.
- Konsultaatio ”tulos” kirjataan arviointiin/suunnitelmaan ja kirjataan ”muut arvioon/suunnitelmaan osallistuneet” -kohtaan, kuka oli ”monialaistaja”.

- Opetuksen järjestäjillä on poissaoloihin puuttumisen toimintamallit. Malliin sisältyy monialaisen asiantuntijaryhmän perustaminen, mikä on yhtä lailla tarpeenmukaista silloin, kun oppilas oireilee käyttäytymisellä. Monialainen arvio mahdollisesta oppilaskohtaiseen tukeen siirtymisestä tulee keskustelluksi asiantuntijaryhmässä huoltajien ja oppilaan kanssa.
- Kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä, ettei jää pelkästään pedagogisten asiantuntijoiden tekemäksi arvioksi ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä.

Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä

- Erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antama yhden tai useamman oppiaineen opetus pienryhmässä (enemmän kuin puolet oppiaineen tunneista): tukimuotoon siirtymisen tueksi **suositellaan monialaista yhteistyötä ja esimerkiksi psykologin kannanottoa.**

Opiskeluhuollon vastuutyöntekijöiden keskustelussa nousi esille huoli siitä, että saadun käsityksen mukaan oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät tule opettajien toimesta kirjatuksi mihinkään, jolloin ne eivät ole tarvittaessa opiskeluhuollon toimijoiden hyödynnettävissä.

⇒ Erityisopettaja, opettaja tai rehtori osaa kertoa, onko ryhmäkohtaista tukea annettu.

⇒ Kunnissa eroa ryhmäkohtaisen tuen kirjaamisessa.

Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa

- Erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa: tukimuotoon siirtyminen **edellyttää monialaista yhteistyötä, kun suunnitellaan kokoaikaista erityisluokkaopetusta**
- Oppilas on yleensä tässä tilanteessa jo siirretty oppilaskohtaiseen tukeen.
=> Tilanteet voivat vaihdella, esim tilanteiden kärjistyminen, vaihtuminen
- PoL 20 e §:n mukainen, oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskevan suunnitelman arvio vähintään kerran vuodessa ei edellytä monialaista yhteistyötä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Tämä on tärkeä, opiskeluhuollon työaikaa vapauttava asia.

Oppiaineen rajaaminen

- Oppiaineen rajaaminen:
 - **edellyttää aina** psykologin **konsultointia**
 - myös hoitavan tahon kannanotto on riittävä ilman psykologin puolta

Tilapäinen vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta

- Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä: **edellyttää lääkärin kannanottoa**

(Huom esim. ruotsin kielestä vapauttaminen ei perustu terveydellisiin syihin.)

- Pops: ”Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.”
- ⇒ Lääkärin teksti potilastietojärjestelmään ”Puoltaa oppilaan vapauttamista..”
- ⇒ Terveystenhoitaja toimittaa ko luokanopettajalle tai luokanvalvojalle tiedon esimerkiksi Wilman kautta
- ⇒ **Oppilaskohtaisen tuen suunnitelmaan** kirjataan päivämäärä ja kirjauksen **laatija**

Kodin ja koulun eriävät näkemykset

- Mikäli opetuksen järjestäjän ja huoltajan näkemykset eroavat opetuksen järjestämiseen ja tukeen liittyen, järjestetään moniammatillinen palaveri (pedagoginen palaveri).
- Oh-toimijoilla on hyvää osaamista
 - Konsultaatio
 - Ohjaus opiskeluhoitopalveluihin
 - Monialainen asiantuntijaryhmytyoskentely
 - Moniammatillinen pedagoginen palaveri
- Hyvä huomata, että palaverissa ja asian käsittelyssä opiskeluhoiton toimija tai opettaja ajaa oppilaan näkökulmaa.
- Palaveriin on tarpeellista valmistautua yhdessä, yhteinen tavoite (oh-toimijat + koulun toimijat).

PoL 20i § (oppilaan opetuksen järjestäminen vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella)

- Kun arvioidaan tarvetta järjestää opetusta oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, hyödynnetään moniammatillista ja –alaista yhteistyötä
- Jos oppilaalla on olemassa asiantuntijalausunto, josta edellytykset ja perustelut 20i §-mukaiselle päätökselle löytyvät ei välttämättä tarvita enää opiskeluhuollon konsultaatiota
- Jos valmista lausuntoa ei ole, edellyttää 20i § mukainen päätöksenteko psykologin konsultaatiota

Kiitos!

